

การศึกษาบทบาทของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้โครงการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทในอุดมคติกับบทบาทที่เป็นจริงของชุมชน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านในการนำนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามโครงการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติดไปปฏิบัติและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติในชุมชน

ผลการศึกษพบว่าบทบาทในอุดมคติกับบทบาทที่เป็นจริงของชุมชน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด ในบทบาทในเชิงอุดมคติตามกฎหมายนั้น เป็นตามหลักการของประชาคมหมู่บ้านต่อต้านยาเสพติด 9 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างกระบวนการประชาคมหมู่บ้านต่อต้านยาเสพติด (2) การกระตุ้นบอกรู้สึกสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด (3) วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน (4) เชื่อมเยียนครอบครัวกลุ่มเป้าหมายเพื่อบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (5) การประสานความร่วมมือ ผนึกกำลังประชาคมหมู่บ้านร่วมกับส่วนราชการและองค์กรเอกชน (6) สร้างความเข้มแข็งให้กับประชาคมหมู่บ้านร่วมคิด ร่วมวางแผน และแบ่งหน้าที่ดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ (7) ขยายบทบาทประชาคมหมู่บ้านประสานการปฏิบัติงานด้านปราบปราม (8) การติดตามประเมินผลและดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งระบบโดยประชาคมหมู่บ้าน (9) ประชาคมหมู่บ้านแสดงประชามติประกาศเป็น “หมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด” แต่เมื่อนำมาปฏิบัติกับชุมชนโดยคณะกรรมการหมู่บ้านพบว่า บทบาทที่เป็นจริงของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นชุมชนต้องตระหนักถึงในการเพิ่มบทบาทให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความสัมฤทธิ์ผลในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนต่อไป ส่วนปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติในชุมชนพบว่า มีปัญหาด้านงบประมาณ ความสามารถของผู้นำ กำลังและคุณภาพของบุคลากร ความสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง วัฒนธรรมชุมชน ค่านิยม ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ลักษณะและขนาดของชุมชน จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแทรกแซงของหน่วยงานระดับบนและกลุ่มผู้มีอิทธิพล